

Ο ΓΕΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΣΤΑΥΡΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ

Γεννήθηκε στο χωριό Αυγόρου της επαρχίας Αμμοχώστου, το 1906, από ευσεβείς γονείς, το Νικόλαο και τη Μαργαρίτα, το γένος Χατζηγιώργη. Διαβάζοντας, όταν ήταν μικρός, το βίο του Αγίου Ιωάννου του Καλυβίτη, παρακινήθηκε στην απόφαση να ακολουθήσει το μοναχικό βίο.

Σε ηλικία 16 ετών, εισήλθε στη Μονή Σταυροβουνίου. Επέδειξε υποδειγματικό ζήλο και αξιοθαύμαστη υποταγή σαν δόκιμος μοναχός. Πήρε τη ρασοευχή σε ηλικία 24 ετών και μετονομάστηκε από Γεώργιο σε Γερμανό μοναχό. Χειροτονήθηκε διάκονος τον επόμενο χρόνο. Εκάρη Μεγάλοςχημος σε ηλικία 29 ετών και χειροτονήθηκε Ιερομόναχος στην ηλικία των 38 ετών.

Στα χρόνια που ήταν υποτακτικός, τον διέκρινε μεγάλη ταπεινωση, θαυμαστή αυταπάρνηση, ακούραστη εργατικότητα, ιώβεια υπομονή στις θλίψεις, μεγάλη πίστη στις πολλές του δοκιμασίες, ασυναγώνιστη εγκράτεια και απαράμιλλη νηστεία.

Η αγνότητα του βίου του, η αποδεδειγμένη του σύνεση και οι διοικητικές του ικανότητες απετέλεσαν την κύρια αιτία της εκλογής του σε ηγούμενο, το έτος 1952, οπότε είχε κοιμηθεί ο προκάτοχος του στην ηγουμενία της μονής, ο αείμνηστος Γέροντας Διονύσιος ο Β'(1948-1952). Σαν ηγούμενος αρεσκοτόταν στο να δίδει σ' όλους τους τομείς πρώτος το καλό και άριστο παράδειγμα. Πρώτος στην ανεξικακία, στη συγχωρητικότητα, στην πραότητα, στην υπομονή, στη διακονία, στην εργατικότητα, στη σωπή, στις ιερές ακολουθίες. Καλλιεργούσε με συνέπεια μέσα στην ψυχή του την αδιάλειπτη προσευχή.

Κορυφαίος καρπός της όλης αγίας βιοτής του και της συνεχούς προσευχής του ήταν ο θείος έρωτας προς τον Εσταυρωμένον Ιησούν. Απαύγασμα μάλιστα αυτού του θείου έρωτα και ξεχείλισμα συνάμα της ευγενέστατης ψυχής του ήταν και οι ωραιότατοι έμμετροι στίχοι με

τους οποίους, από καιρού εις καιρόν, ήθελε να εκφράσει, κατά το δυνατόν, με ταπεινές εγκόσμιες λέξεις τα υπερκόσμια βιώματα του.

Κορυφαία αρετή του ήταν επίσης η ενσυνειδητή αφάνεια. Απέφευγε με κάθε τρόπο οποιανδήποτε προβολή του προς τον έξω κόσμο, αλλά και προς τους ανθρώπους γύρω του. Φρόντιζε να κρύβει με κάθε επιμέλεια τις αρετές του, γι' αυτό και ελάχιστοι μπόρεσαν να αναγνωρίσουν τον ανεκτίμητο θησαυρό, που κρυβόταν κάτω από την κατά κανόνα ευτελή του εμφάνιση. Όσο όμως κι αν ο ίδιος κρυβόταν, οι πλούσιοι καρποί του πνευματικού του αναστήματος ήσαν φανεροί και αδιαμφισβήτητοι. Η μετά δακρύων αδιάλειπτη προσευχή του, η αγγελική παράσταση του ενώπιον του φρικτού θυσιαστηρίου του Κυρίου κατά την ώρα της θείας Λειτουργίας και το μοναδικό και ανεπανάληπτο παράδειγμα της όλης παρουσίας του απέδωσαν πλουσιώτατη καρποφορία, όχι μόνο στην ίδια τη μονή του, αλλά και γενικότερα στο γυναικείο Μοναχισμό της Κύπρου, που άνθισε και στηρίχθηκε χάρις κυρίως στους δικούς του αγώνες.

Δεν είναι υπερβολή να λεχθεί ότι, για μεγάλο διάστημα, ο Γέροντας Γερμανός υπήρξε η ουσιαστική καρδιά της αυθεντικής, της αληθινής ζωής ταπεινών και αγίων μορφών, που κοσμούσαν και στήριζαν πνευματικά το νησί μας. Υπήρξε μάλιστα άριστος πνευματικός - εξομολόγος και καθοδήγησε πλήθη του λαού μας στη μετάνοια και στη γνήσια πνευματική μεταστροφή προς τον Κύριο. Μόνο ο ουρανός γνωρίζει τις πραγματικές διαστάσεις του τεράστιου πνευματικού του έργου, που με τόση επιμέλεια κι αφάνεια επετέλεσε.

Όλη του η ζωή ήταν μία ζώσα μαρτυρία του ζώντος Ιησού.

Η επίγεια του βιοτή επιστεγάστηκε με μαρτυρικό τέλος, κάτι που και ο ίδιος ενδόμυχα το ποθούσε και το επιζητούσε, όπως κάποτε το εκμυστηρεύθηκε σε πνευματικό του αδελφό. Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτής της ιδιαίτερης χάριτος, να τύχουν δηλαδή οσιομαρτυρικού τέλους, αξιώθηκαν εκλεκτοί άγιοι της Εκκλησίας μας, όπως π.χ. ο Όσιος Αθανάσιος ο Αθωνίτης.

Το απόγευμα της 31ης Αυγούστου 1982, τελευταίας ημέρας του εκκλησιαστικού έτους και ημέρας αφιερωμένης κατ' εξοχή στην Παναγία, που τόσο λάτρευε ο άγιος Γέροντας, ενώ επέστρεφε από ολοήμερη σκληρή εργασία στους ελαιώνες οδηγώντας το τρακτέρ της μονής, κατέπεσε σε απότομη χαράδρα, όπου βρήκε μόνος και αβοήθητος μαρτυρικό θάνατο. Έτσι, με το τέλος του εκκλησιαστικού έτους, ετελευτήσε ο μακαριστός Γέροντας, μια γνήσια εκκλησιαστική μορφή, του οποίου η όλη ζωή ήταν ουσιαστικά μια διαρκής θυσία, μία αδιάλειπτη λειτουργία. Και με την έναρξη της νέας εκκλησιαστικής περιόδου, μετατέθηκε,

αναμφίβολα, εκεί όπου επιτελείται η αέναη Λειτουργία, στο άνω θυσιαστήριο. Οι μοναχοί, που τον αναζητούσαν επίμονα όλο εκείνο το απόγευμα, τον βρήκαν τελικά την άλλη μέρα σε νεκρική και προσευχητική στάση, με τα πόδια και τα χέρια του σταυρωμένα, ορατό σημείο της πνευματικής του εργασίας, ακόμη και κατά τις τελευταίες του εκείνες επώδυνες στιγμές του μαρτυρικού του θανάτου, που, σαν ωδίνες κάποιου άλλου τοκετού, τον εισήγαγαν στην αιωνιότητα.

Το νεκρό του σώμα παρέμεινε θαυματουργικά εύκαμπτο ακόμη και μετά παρέλευση περισσότερο από 24 ώρες, μέχρι την ώρα της ταφής του. Σημείο και αυτό που παρατηρείται κυρίως σε οσίους της Εκκλησίας.

Το ζωντανό του παράδειγμα παραμένει ανεξίτηλα χαραγμένο στις καρδιές των πατέρων του μοναστηριού του, που, με τις ευλογίες του, προσπαθούν να ενθυμούνται και να υπακούουν στις πατρικές του συμβουλές και υποθήκες. Αιωνία αυτού η μνήμη!

Απάνθισμα από τις διδαχές του μακαριστού Γέροντα Γερμανού Σταυροβουγιώτου

- Αυτός που πιστεύει αληθινά στο Θεό, ζη σαν «άγγελος επί της γης»: Νηστεύει, εγκρατεύεται, αγρυπνεί, ψάλλει, προσεύχεται, ουδέποτε κατακρίνει, συγχωρεί από καρδιάς και αγαπά τους εχθρούς του.

- Πρέπει να πιστεύεις ότι σε αγαπά ο Θεός, ακόμη κι όταν όλοι οι άνθρωποι σε αποστρέφονται και σε εγκαταλείπουν.

- Όταν φοβούμεθα το Θεό, τότε ακριβώς είναι που δεν φοβούμεθα ούτε ανθρώπους, ούτε δαίμονες.

- Όποιος έχει την ταπείνωση, μιμείται τον ίδιο το Χριστό. Ουδέποτε θυμώνει, ούτε κατακρίνει, ούτε υπερηφανεύεται. Τις εξουσίες ποτέ δεν τις επιθυμεί. Αποφεύγει τις τιμές των ανθρώπων, δεν φιλονικεί για κανένα πράγμα, δεν έχει παρρησία, όταν ομιλεί, δέχεται πάντοτε τις συμβουλές των άλλων. Αποφεύγει τα ωραία ενδύματα και η εξωτερική του εμφάνιση είναι απλή και ταπεινή.

- Δεν ωφελεί να λυπήσαι όταν σε κατηγορούν. Η λύπη στις περιπτώσεις αυτές σημαίνει ότι έχεις κενοδοξία. Εκείνος που θέλει να σωθεί, οφείλει να αγαπά να τον καταφρονούν, διότι η καταφρόνηση φέρνει την ταπείνωση. Και η ταπείνωση απαλλάττει τον άνθρωπο από πολλούς πειρασμούς.

- Ο σκοπός είναι να κατορθώσεις να γίνεις ταπεινός. Να είσαι «υποκάτω πάντων». Να θεωρείς πως τίποτε δεν κάμνεις άξιο για τη σωτηρία σου, αλλά να παρακαλείς το Θεό να σε σώσει διά της ευσπλαχνίας Του.

- Η ταπείνωση κατορθώνεται με την αυτομεμφία, με το να πιστεύεις δηλαδή για τον εαυτό σου ότι κανένα καλό δεν έχεις. Αλίμονο σ' εκείνον που νομίζει τις αμαρτίες του μικρές. Αυτός σίγουρα θα πέσει σε χειρότερες.

- Αυτός που υπομένει τις εναντίον του κατηγορίες με ταπείνωση, έφθασε στην τελειότητα. Αυτόν τον θαυμάζουν ακόμη και οι Άγγελοι, γιατί καμιά άλλη αρετή δεν είναι τόσο δυσκολοκατόρθωτη και μεγάλη, όσο η ταπείνωση.

- Το κατ' εμέ, άνκαι βεβαίως ούτε πολλά διαβάζω, ούτε και κάνω τίποτε, η ταπείνωση είναι η πιο σύντομη οδός για τη σωτηρία του ανθρώπου. Ο Αββάς Ησαΐας λέγει: «Έθισον την γλώσσαν σου του λέγειν συγχώρησον, και η ταπείνωσις επελεύσεται επί σε». Όταν μάθεις τη γλώσσα σου να λέγει, «συγχώρησε με», κι αν ακόμη δεν το λες με συναίσθηση, λίγο-λίγο θα συνηθίσεις να το λέγεις και να το νοιώθεις μέσα σου.

- Είναι αδύνατο να αποκτήσεις αληθινή προσευχή, αν προηγουμένως δεν αφήσεις κάθε υπόνοια και καχυποψία εναντίον των άλλων.

- Αν θέλεις να μάθεις να προσεύχεσαι, να κόψεις πρώτα την πολυλογία. Να κόψεις ακόμη και κάθε περιττό περισπασμό από τη ζωή σου.

- Απερίσπαστη προσευχή είναι εκείνη κατά την οποία, όταν προσεύχεσαι, ο νους σου είναι προσκολλημένος στο Θεό.

- Αυτός που αγαπά ειλικρινά το Θεό, το αποδεικνύει με τον αγώνα που κάνει για να αποκτήσει καθαρή προσευχή.

- Να προσπαθείς, ώστε να μη περισπάται ο νους σου κατά την ώρα της προσευχής. Ο νους σου τότε πρέπει να είναι καθαρός. Ω! Αν ένοιωθες τη γλυκύτητα της!

- Ο πολύλογος, έστω κι αν είναι ρήτορας, πνευματικά δεν ευδοκιμεί.

- Να ομολογείς μόνον, όταν πρόκειται να πεις κάτι το ανώτερο της σιωπής.

- Τους αμαρτωλούς λογισμούς να τους διώχνεις αμέσως, να μη ριζώνουν. Αν ο λογισμός σου φέρνει άπρεπη εικόνα στη φαντασία σου, δώξε την όσο το δυνατόν γρηγορότερα.

- Μη μολύνεις το σώμα σου με πράξεις αισχρές και την ψυχή σου με λογισμούς πονηρούς, και τότε έρχεται σ' εσένα η ειρήνη του Θεού και θα καταλάβεις ότι μέσα στην ψυχή σου κατοικεί ο ίδιος ο Θεός.

- Να μη κρίνουμε τους άλλους. Διότι το να κρίνουμε, σημαίνει ότι έχουμε υπερηφάνεια και αναλαμβάνουμε εμείς την κρίση, που δεν είναι δική μας υπόθεση, αλλά του Θεού. Όταν κατακρίνουμε, σφετεριζόμαστε την εξουσία του Θεού.

- Όταν πρόκειται να περάσεις, είτε από πυκνό δάσος, είτε από καλαμιώνα, είναι ανάγκη να παραμερίζεις με τα χέρια σου τα κλαδιά, τους θάμνους και τα ξύλα, όλα τα εμπόδια, και να κάνεις μονοπάτι για να προχωρήσεις. Έτσι πρέπει να γίνεται και μέσα στην ψυχή μας, με τους λογισμούς: Να τους παραμερίζουμε και να προχωρούμε.

- Αν οι άλλοι γύρω σου συμπεριφέρονται λανθασμένα και προκαλούν σκάνδαλα, εσύ ούτε να τους κατακρίνεις, ούτε να τους μιμήσαι, αλλά να βαδίζεις κατά το θέλημα του Θεού.

- Να παρακαλεις το Θεό γι' αυτούς που σε κατακρίνουν και σε συκοφαντούν. Όσο εσύ προσεύχεσαι για τους κατηγορούς σου, τόσο πληροφορεί και ο Θεός αυτούς που άκουσαν τις εναντίον σου συκοφαντίες ότι αυτές είναι ψευδείς.

- Για να ωφελείσαι από τις αναποδιές που σου συμβαίνουν, να λέγεις: «Ο Θεός επέτρεψε έτσι για το καλό μου, για τη σωτηρία μου».

- Η φυγή δεν λύνει πάντα το πρόβλημα των θλίψεων. Διότι, όπου και να πας, θα βρεις τα ίδια ή παρόμοια. Προσπάθησε να λύσεις το πρόβλημα «μέσα σου» και μη αναζητείς λύσεις απ' έξω και με τη φυγή.

- Κι όταν ακόμη όλοι σε εγκαταλείψουν στον κόσμο και δεν έχεις πού να σταθείς και πού να ακουμπήσεις, και πάλιν μην απελπισθείς. Να λες με πίστη: «Ζη Κύριος, και δεν μπορώ ν' απελπισθώ!»

- Αυτός που επιθυμεί τις τιμές, δεν μπορεί να απαλλαγεί από τα αίτια της λύπης. Διότι με το παραμικρό θίγεται ο εγωισμός του, και αυτό του προξενεί μεγάλη λύπη. Μακάριος είναι αυτός που μισεί τις τιμές και αγαπά την ταπείνωση.

- Θέλεις να μη αμαρτάνεις; Μνημόνευε το θάνατο σου πάντοτε!

- Για τούτο γράφτηκαν οι Βίοι των Αγίων. Για να τους μελετούμε και να μας εμπνέουν. Για να μαθαίνουμε πώς ζούσαν οι Άγιοι, τι μας συμβουλεύουν, και να πράττουμε κι' εμείς ομοίως.

- Επειδή πολλές φορές μας λείπουν τα ζωντανά παραδείγματα αγιότητας δίπλα μας, επιβάλλεται να μελετούμε τους Βίους των Αγίων για να φωτιζόμαστε.

- Χωρίς την ελπίδα της αιώνιας ζωής, δεν μπορείς να υπομένεις τις δοκιμασίες που σου συμβαίνουν.

- Δεν μπορείς να υπομείνεις τους πειρασμούς των πρόσκαιρων, αν δεν έχεις κατά νουν τα ουράνια και αιώνια.

- Η νηστεία και η σιωπή είναι αδέρφια. Αυτός που θέλει να νηστεύει, πρέπει να σιωπά. Κι αυτός που θέλει να τηρεί σιωπή, πρέπει να νηστεύει.

• Όποιος δεν μπορεί να δαμάσει τη γαστριμαργία, αυτός γίνεται υπόδουλος και σε πολλά άλλα πάθη.

• Η γαστριμαργία είναι μητέρα της πορνείας.

• Για να αποφύγεις την κενοδοξία, πρέπει να αποστρέφεις τις περιττές συναναστροφές.

• Εκείνος που υπεραγαπά τον εαυτό του, αδικεί τον αδελφό του. Όποιος είναι φίλαυτος, δεν μπορεί να είναι φιλόθεος.

Από το περιοδικό ο *Ζωοποιός Σταυρός*,
Ιανουάριος - Σεπτέμβριος 1995[^]
αρ.τ. 87-88-89-90.

Οι τρεις Γέροντες του Αποστόλου Βαρνάβα στην Αγιογραφική τους δημιουργία.

Ο ΓΕΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Συνομηλητής: **Αρχιμανδρίτης Βενέδικτος Λοΐζου,**

Θεολόγος

Κ.Ι.: Στη ζωή του πιστού, η άσκηση είναι ένα πολύ απαραίτητο μέσο για να φτάσει κανείς στην κάθαρση, στον εξαγνισμό, στο θείο φωτισμό και στην κατά χάρη θέωση, όπως μας έχουν πει οι μεγάλοι Πατέρες. Η νήψη, η προσευχή, η αγρυπνία, είναι τα μέσα που χρησιμοποιούν οι Πατέρες, για να μας οδηγήσουν στην κατά Χριστόν οικοδομή και τελείωση.

Πατέρα Βενέδικτε, εσείς είχατε κάποιες εμπειρίες απ' αυτό το ασκητικό κεφάλαιο με σύγχρονες ασκητικές μορφές, πατερικές. Θα ήθελα να βλέπαμε μαζί τη νήψη, την προσευχή, την άσκηση, σε συνάρτηση με κάποιες γνωριμίες.

π.Β.Λ.: Ομολογώ, αγαπητέ μου κ. Ιωαννίδη, ότι προσωπικές πνευματικές εμπειρίες δεν έχω ν' αναφέρω. Απλούστατα, θεωρώ το σπουδαιότερο στάδιο της ζωής μου το γεγονός ότι η χάρη του Θεού όρισε, ώστε να έρθω σε επικοινωνία και σε επαφή με όντως αγιασμένες ψυχές συγχρόνων Πατέρων, οι οποίες, τώρα, προσεύχονται και για μας στην αιωνιότητα. Οι αγιασμένες αυτές ψυχές, από το περίσσειμα της καρδιάς τους, έδωσαν και σε μένα αυτό που ο Θεός ήθελε να πάρω.

Άρχισα να ζω εν Χριστώ, και το υπογραμμίζω, όταν ήρθα σε επαφή με το μακαριστό Γέροντα και πνευματικό μου, τον καθηγούμενον Σταυροβουνίου, τον αείμνηστο αρχιμανδρίτη Γερμανό. Ήταν μια όχι τυχαία συγκυρία, ήταν μάλλον Θεού οικονομία, η οποία, έπαιξε στη ζωή μου το μεγαλύτερο ρόλο. Αν σήμερα στέκομαι και αναπνέω και σωφρονώ πνευματικώς, το οφείλω, στο μεγαλύτερο μέρος, στο μακαριστό και πνευματικό μου Γέροντα. Ο πατήρ Γερμανός ήταν μια προσωπικότητα της οποίας η αξία ήτο κεκρυμμένη εν Χριστώ. Ήταν από τους μοναχούς εκείνους, που παρόλη την πτώχεια και απλότητα της ψυχής του, είχε βιώσει κατά γράμμα εκείνο το πολύ ξεχασμένο «λάθε βίωσας» της επικύρειας φιλοσοφίας.

Κ.Ι.: Πολύ καλά το είπατε.

π.Β.Λ.: Για το Γέροντα, το «λάθε βιώσας», το να είναι κανείς κρυμμένος εν Χριστώ και δια Χριστόν ήτο δευτέρα φύση. Αυτό ήταν το πρώτο πράγμα, το οποίο έκαμε εντύπωση στη νεανική καρδιά μου. Ίσως να περίμενε κανείς από ένα ηγούμενο, του μεγαλύτερου κοινοβίου της Κύπρου, να είναι μια προσωπικότητα με έντονη μαρτυρία εξωτερικών κραδασμών. Όμως, ο Γέροντας προτιμούσε, πάντοτε, την ησυχία. Προτιμούσε να κρύβει τις εμπειρίες του. Σε μας, τα πνευματικά του τέκνα, άνοιγε την καρδιά του σε πολύ εξαιρετικές περιπτώσεις και κυρίως μέσα στο μυστήριο της εξομολογήσεως. Εκεί, πέρα από τις δικές του εμπειρίες, μας άφηνε να καταλάβουμε ότι πίσω από εκείνο το ασθενικό και κυρτωμένο σώμα εκρύβετο μια μεγάλη καρδιά, μια καιομένη καρδιά, διά να χρησιμοποιήσω τη φράση που χρησιμοποιεί κι ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος: «καρδιά καιομένη για το Θεό και για τον άνθρωπο». Η καρδιά του Γέροντος Γερμανού ήταν όντως χωρισμένη στα δύο το ένα κομμάτι δοσμένο εθελούσια στο Θεό και το άλλο κομμάτι δοσμένο στον άνθρωπο.

Κ.Ι.: Πατέρα Βενέδικτε, θυμάστε καθόλου λόγια ωφέλιμα του Γέροντος Γερμανού;

π.Β.Λ.: Θυμώμαι όταν επήγα να εξομολογηθώ κοντά του, παραμονές της αναχώρησής μου για τη Θεσσαλονίκη, όπου θα πήγαινα για τις σπουδές μου, με κοίταξε με ένα όχι χαρούμενο βλέμμα, λυπημένο. Και μου είπε: - «εκεί στο Πανεπιστήμιο θα μαθαίνετε τη Φιλοκαλία;» Για μένα η Φιλοκαλία ήτο κάτι άγνωστο μέχρι τότε και του υποσχέθηκα ότι θα διάβαζα τη Φιλοκαλία. Μου εδόθη η ευκαιρία στη Θεσσαλονίκη, με την ευχή του Γέροντα, να διαβάσω τη Φιλοκαλία και έτσι κέρδισα πολλά.

Κ.Ι.: Τίποτε άλλο ενθυμείσθε;

π.Β.Λ.: Ασφαλέστατα. Πολλές φορές ο Γέροντας είχε προβλέψει.

Κ.Ι.: Είχε το προορατικό χάρισμα;

π.Β.Λ.: Σίγουρα. Μπορώ να το ομολογήσω, επειδή τώρα ευρίσκεται στην αιωνιότητα. Είχε το προορατικό χάρισμα. Εις την αναξιότητά μου είχε αναφέρει γεγονότα, τα οποία συνέβηκαν κατόπι στη ζωή μου και την εσφράγισαν ανεξίτηλα. Είναι όμως κάτι πολύ προσωπικό.

Κ.Ι.: Δεχόμαστε οπωσδήποτε τη μαρτυρία. Ενθυμείσθε άλλους λόγους ωφέλιμους από την εμπειρία σας με το Γέροντα Γερμανό;

π.Β.Λ.: Εκείνο που ήθελα να τονίσω πολύ είναι η εμμονή του Γέροντα στο θέμα της παραδόσεως. Ο Γέροντας ήταν παραδοσιακή μορφή. Εις το Σταυροβούνι της εποχής εκείνης έβλεπε κανείς σε όλο το χώρο της μονής, αλλά και στη συμπεριφορά των πατέρων εκείνη την αγία

πτώχεια του Ιησού. Και σήμερα συναντούμε αυτό το στοιχείο στο Σταυροβουνιώτικο μοναχισμό. Είναι μία παράδοση, η οποία μεταλαμπαδεύεται από Γέροντα σε υποτακτικό. Η αγία πτώχεια του Ιησού ήταν για το Γέροντα μια συνεχής εντρυφήση. Ήταν πτωχός ο Γέροντας. Ουδέποτε φόρεσε ηγουμενικό μανδύα, ουδέποτε κράτησε βακτηρία ηγουμενική, ουδέποτε φόρεσε επιστήθιο σταυρό. Ήταν ο τελευταίος των μοναχών.

Κ.Ι.: Ο χριστιανός δεν θα έπρεπε να είναι ο έσχατος για να γίνει ο πρώτος;

π.Β.Λ.: Ασφαλέστατα. Έχω μάλιστα συγκεκριμένες μαρτυρίες ανθρώπων που συνάντησαν το Γέροντα όλως τυχαίως. Όταν τον συναντούσαν στο μοναστήρι, του ζητούσαν να τους οδηγήσει στον ηγούμενο κι έλεγαν: «Ο ηγούμενος είναι ο Γερμανός, πού είναι ο Γερμανός;» «είναι εκτός μονής σήμερα», ενώ ήταν ο ίδιος ο Γέροντας. Απέφευγε έτσι κάθε είδους αυτοπροβολή.

Πρωτοπρεσβυτέρου Χαράλαμπου Κούρρη,

Θεολόγου - νομικού

Η Ορθόδοξη Εκκλησία μας έχει να προβάλλει σε κάθε εποχή μορφές άγιες, οι οποίες με χριστιανική ταπεινώση εργάστηκαν για το έργο της και έδωσαν τους εαυτούς των φωτεινά πρότυπα - προεκτάσεις του αιωνίου προτύπου του Κ.Η.Ι. Χριστού στους Ορθόδοξους πιστούς. Ένα τέτοιο φωτεινό πρότυπο υπήρξε και ο μακαριστός ηγούμενος της Ιεράς Μονής Σταυροβουνίου Γερμανός. Αυτόν τον εν πλήρει ταπεινώσει διαβιούντα και ποδηγετούντα την ιστορική Μονή, βοήθησε ο Χριστός να τον έχω στην κρίσιμη μεταεφηβική νεανική μου ηλικία πνευματικό.

Ξεκινούσα από τη Λευκωσία, όπου έμενα, και έφθانا στο Σταυροβούνι, κάτω στο μετόχι της Αγίας Βαρβάρας, για να δω το Γέροντα. Πολλές φορές απουσίαζε στα χωράφια του μοναστηριού και ερχόταν αργά πάνω στο τρακτέρ, κάτασπρος από τις σκόνες και κουρασμένος, με τριμμένο αντερί" δεν έδιδε την εντύπωση ότι αυτός ήτο ο ηγούμενος. Ούτε το ύφος του το ταπεινό αλλ' ούτε και η φωνή του η ήρεμη και σιγανή άφηναν τον καθένα να αναγνωρίσει στο πρόσωπο του τον ηγούμενο της μονής. Όταν όμως καθόταν στο εξομολογητήριο, ήταν πραγματικά ηγούμενος για όλους όσους εξομολογούμασταν κοντά του.

Εκεί, στο νότιο δωμάτιο του μετοχίου της Αγίας Βαρβάρας, μας δεχόταν. Το ταπεινό του ύφος, η γαλήνια μορφή του και η με διάκριση εξέταση της ψυχής μας μας βοηθούσε σε μια εκ βαθέων εξομολόγηση. Μετά την εξομολόγηση ακολουθούσαν οι σοφές του συμβουλές και νουθεσίες και η συγχώρηση με την παράκληση να τον βλέπουμε όποτε αισθανόμασταν την ανάγκη να καθαριζόμαστε από τον πνευματικό ρύπο.

Η όλη στάση του ηγουμένου Γερμανού για την αναξιοτήτά μου, που ως νέος ήμουν γεμάτος ζωνήρες ανησυχίες και αντιμετώπιζα θανάσιμους πνευματικούς κινδύνους, βοήθησαν να συνειδητοποιήσω καλύτερα τον προορισμό μου σ' αυτή τη ζωή. Οι προσευχές και οι συμβουλές του μακαριστού πνευματικού μου με βοήθησαν, ώστε να κρατηθώ μα-

κραν απο τα κωλύματα της Ιερωσύνης και να ενταχθώ στις τάξεις του Ορθοδόξου κυπριακού κλήρου. Βέβαια, ο μακαριστός δεν ήταν ο μόνος πνευματικός μου. Από μικρός και μέ^{χρι} σήμερα (όπου αξιώθηκα να είμαι κι εγω ο ανάξιος, πνευματικός) ως εξομολογούμενος, γνώρισα πολλούς πνευματικούς. Μέσα μου, όμως, ολοζώντανη παραμένει η μορφή του ταπεινού ηγουμένου του Σταυροβουνίου Γερμανού, τον οποίο μνημονεύω στο θρόνο του Θεού. Οι ικεσίες του για τη μονή του καρποφορούν με την ανάδειξη των άγιων διαδόχων του στην ιστορική μονή Σταυροβουνίου.

ΟΙ ΓΕΡΟΝΤΕΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ, ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ, ΕΛΠΙΔΙΟΣ και ΦΙΛΟΥΜΕΝΟΣ

Συνομιλητής: **π. Σταύρος Παπαγαθαγγέλου,**

συγγραφέας

Κ.Ι.: Πατέρα Σταύρο, μπορείτε να μας πείτε λίγα λόγια για την άγια μορφή της μοναχικής μας ζωής, το Γέροντα Γερμανό, ηγούμενο της ι.μ. Σταυροβουνίου;

π.Σ.Π.: Ήταν άνθρωπος της εργασίας επί του εαυτού του και καλλιεργητής της γης. Τον διέκρινε η αγάπη, και στο μοναστήρι, επί των ημερών του, επικρατούσε ομόνοια. Κι όταν οι υποτακτικοί ακολουθούνε το Γέροντα, οπωσδήποτε η μονή πηγαίνει μπροστά. Το εργόχειρο του ήταν η γεωργία. Και το απόγευμα πήγαινε στην εκκλησία, στον Εσπερινό. Ακολουθούσε, μετά το Απόδειπνο, το Μεσονυκτικό. Ήταν άνθρωπος που κρατούσε τη γραμμή με σταθερότητα και όλοι, θυμάμαι, τον εσέβοντο και τον υπεραγαπούσαν.

Κ.Ι.: Πατέρα Σταύρο, όταν λέτε κρατούσε τη γραμμή τι εννοείτε;

π.Σ.Π.: Τη γραμμή που ακολουθεί το μοναστήρι, του μοναχισμού, τον Κανόνα γενικά. Ήταν από τους συνεπείς ανθρώπους.

Κ.Ι.: Επίσης, είπατε, Πατέρα Σταύρο, ότι ήταν άνθρωπος της εργασίας επί του εαυτού του και επί της γης. Να το αναλύσουμε λίγο;

π.Σ.Π.: Ο κάθε μοναχός είχε το κέντημα του, το εργόχειρο του. Τότε, μερικοί μοναχοί ασχολούνταν με τη γεωργία, άλλοι με τα πρόβατα. Ο Γ. Γερμανός ασχολείτο με τη γεωργία. Μαζί δούλευε και ο αείμνηστος πατήρ Κυπριανός, άλλη αγία μορφή. Όλη μέρα έσπερνε, θέριζε, εργαζόταν. Ταυτόχρονα έκανε νοερά προσευχή! «Κύριε Ιησού Χριστέ...».

Κ.Ι.: Δηλαδή, ενώ εργαζόταν, είχε και τη νοερά προσευχή, που ήταν εργασία επί του εαυτού του.

π.Σ.Π.: Μάλιστα.

Κ.Ι.: Αυτό εννοείτε εργασία επί του εαυτού του;

π.Σ.Π.: Ασφαλώς, την ευχή, αλλά και άλλες Ακολουθίες. Συνομιλούσε με τον Κύριο. Η προσευχή είναι εκείνη που στερεώνει τον καθένα μας στο δρόμο του Θεού.

Κ.Ι.: Δηλαδή, ο Γ. Γερμανός ήταν άνθρωπος πρακτικός, αλλά και άνθρωπος προσευχής. Εσείς, που τον είδατε από κοντά, πατέρα Σταύρο, πώς συμπεριφερόταν γενικά;

π.Σ.Π.: Με σεβασμό προς όλους και καταδεκτικότητα. Μιλούσε με τους πάντας.

Κ.Ι.: Ήταν ευπροσήγορος, δηλαδή.

π.Σ.Π.: Ναι, ναι.

Κ.Ι.: Είχε ταπεινώση.

π.Σ.Π.: Πάρα πολλή ταπεινώση. Η ταπεινώση είναι η βασική αρετή για να ανεβείς, καθώς και ο Κύριος ταπεινός εστί.

Κ.Ι.: Εκενώθη.

π.Σ.Π.: Εκένωσε τον εαυτό του.

Κ.Ι.: Πράος ειμί και ταπεινός τη καρδιά και ευρήσατε ανάπαυσιν ταις ψυχαίς ημών. Ο πατήρ Γερμανός, πατέρα Σταύρο, ήταν άνθρωπος κενώσεως; Εκενούτο για τους άλλους ανθρώπους;

π.Σ.Π.: Ναι, ναι, πολύ ενδιαφέρετο.

Κ.Ι.: Ασκούσε και το ποιμαντικό έργο; εξομολογούσε;

π.Σ.Π.: Ναι, ναι. Ήταν πνευματικός και επί των ημερών του η μονή προχώρησε.

Κ.Ι.: Άφησε όνομα πολύ σημαντικό. Είχε χαρίσματα, πατέρα Σταύρο, αν ξέρετε;

π.Σ.Π.: Το μεγάλο χάρισμα του ήταν η ταπεινώση του και το ενδιαφέρον του πώς να αρέσει στο Θεό, αλλά και πώς να βοηθήσει τους συνανθρώπους.

Κ.Ι.: Πατέρα Σταύρο, να συνεχίσουμε λίγο για το Γέροντα Ευστάθιο, ο οποίος αγίασε, στο τέλος, στο Άγιο Όρος. Τι θυμάστε από το Γέροντα Ευστάθιο;

π.Σ.Π.: Όταν ήρθε στη Λευκωσία, είχε έρθει στην Αρχιεπισκοπή. Επρεπε να δώσει εξετάσεις για το Γυμνάσιο, ενώ είχε ιερωθεί στο μεταξύ. Τότε ήμουν στην Αρχιεπισκοπή και στον Καθεδρικό ναό του Αγίου Ιωάννου.

Κ.Ι.: Με την έναρξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου;

π.Σ.Π.: Ναι. Μου είχε αναθέσει ο τότε Εξαρχος να του κάνω μερικά μαθήματα. Θυμάμαι πόσο μελετηρός ήταν. Πρόσεχε τον εαυτό του και ήταν πρόθυμος να υπηρετήσει. Γι' αυτό τον καμαρώναμε. Η προθυμία του αυτή ήταν καρπός ταπεινώσεως. Ήρθε από το χωριό και ήθελε να γίνει κάτι. Έτσι είχε υπακοή και σεβασμό. Κι όταν ήρθε, θυμάμαι, στην Αθήνα, τελειώνοντας το Γυμνάσιο, στη Θεολογική Σχολή, μπήκε στο Οικοτροφείο της Αποστολικής Διακονίας. Μου έκανε εντύπωση ότι φορούσε παπούτσια καφέ! Δεν είχε άλλα.

Ήταν ταπεινός άνθρωπος. Δεν ενδιαφερόταν για τον εαυτό του. Και όταν άρχισε το έργο του ως αρχιερατικός Επίτροπος στην επαρχία Αμμοχώστου και πάλιν ήτανε ο εργατικός νέος, αλλά και ο ταπεινός.

Κ.Ι.: Αυτό ήταν ένα πολύ βασικό στοιχείο της αγιότητας του πατρός Ευσταθίου.

π.Σ.Π.: Εάν δεν ταπεινωθεί ο άνθρωπος δεν μπορεί να υψωθεί. Και εκείνος που μας δέρνει όλους είναι ο εγωισμός. Εγώ είμαι!

Κ.Ι.: Όπως και στην οικογένεια, δίνεσαι, μαθαίνεις να προσφέρεις, θυσιάζεις.

π.Σ.Π.: Και ταπεινώνεσαι. Θα ανεχθώ το «κοπελλουδί» μου (παιδί μου), θα ανεχθώ την παπαδιά μου.

Κ.Ι.: Βεβαίως. Ενώ ο άγαμος έχει άλλο σταυρό.

π.Σ.Π.: Είχε ο π. Ευστάθιος, το δικό του σταυρό. Και κάποια στιγμή, ενώ υπηρέτησε επάξια εδώ στην Κύπρο, έφυγε για το Άγιο Όρος. Μου λέγανε ότι στο Άγιο Όρος φορτωνόταν ολόκληρο σακί ψωμιά και άλλα είδη για να τα ανεβάσει πάνω ψηλά, στο μοναστήρι. Αυτό δείχνει τον ταπεινό άνθρωπο. Στο Άγιο Όρος πήγε για να ζήσει μόνο και μόνο την ασκητική ζωή.

Κ.Ι.: Αυτό σημαίνει ότι συνέτριψε πλήρως το εγώ του.

π.Σ.Π.: Μάλιστα. Και γι' αυτό ο Θεός τον εχαρίτωσε.

Κ.Ι.: Τον πατέρα Ελπίδιο, τον γνωρίσατε, Πατέρα Σταύρο;

π.Σ.Π.: Βέβαια.

Κ.Ι.: Να μας πείτε και λίγα λόγια για τον πατέρα Ελπίδιο;

π.Σ.Π.: Τον είχα γνωρίσει στον Ερυθρό Σταυρό, στο νοσοκομείο. Βρεθήκαμε εκεί το 1953, για να κάνει εγχείρηση η παπαδιά μου. Η παπαδιά έκαμε μετά την εγχείρηση κάπου 20 μέρες στον Ερυθρό Σταυρό με δύσκολες επιπλοκές και σχεδόν έφτασε στα όρια του θανάτου. Ο Γ. Ελπίδιος πολύ μας συμπαραστάθηκε τότε. Στάθηκε δίπλα μας με πολλή αγάπη, αδελφική αγάπη. Και μετά ως ηγούμενος Μαχαιρά και στο Άγιο

Όρος έδειξε αληθινή ταπείνωση, ζήλο θρησκευτικό.

Κ.Ι.: Τον αδελφό του Φιλούμενο τον γνωρίσατε, πατέρα Σταύρο;

π.Σ.Π.: Βέβαια.

Κ.Ι.: Πώς ήταν;

π.Σ.Π.: Πέραν τούτου η καλωσύνη στη μορφή τους ακτινοβολούσε. Τον είδα και το 1972 στα Ιεροσόλυμα. Εκεί, εφάνη το μεγαλείο του ανθρώπου, η πίστη του. Όταν απαιτούσαν οι Εβραίοι έποικοι επιτακτικά να κατεβάσει το Σταυρό, ο π. Φιλούμενος είπε:- «Δεν μπορώ να κατεβάσω το Σταυρό, ο Σταυρός είναι το σύμβολο του Χριστιανισμού». Τότε, τον κτύπησαν με τσεκούρι.

Κ.Ι.: Ο θρησκευτικός φανατισμός πιστεύετε ότι ήταν η αιτία της δολοφονίας του;

π.Σ.Π.: Βέβαια. Οι Εβραίοι δεν ανέχονται το Σταυρό του Κυρίου.

Κ.Ι.: Είναι Οσιομάρτυς.

π.Σ.Π.: Οσιομάρτυς ναι. Νεομάρτυς. Λόγω της καταστάσεως δεν έχει ακόμη αναδειχθεί από την Εκκλησία άγιος, αλλά ο άγιος Θεός θα τον ανακηρύξει.